

РЕЗОЛЮЦІЯ
за результатами проведення
Всеукраїнська науково-практична конференція
«ПРОТИДІЯ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

27 жовтня 2022 року Донецьким державним університетом внутрішніх справ організовано та проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Протидія кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану».

Мета науково-практичної конференції – обговорення питань щодо криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану; організаційно-тактичного забезпечення протидії кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану; особливостей кваліфікації кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану; особливостей протидії кримінальним правопорушенням в умовах воєнного стану; особливого режиму досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану; процесуальних й тактичних особливостей проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій у районах проведення воєнних (бойових) дій, або які перебувають у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні); особливостей прийняття процесуальних рішень у кримінальних провадженнях, розпочатих в умовах воєнного стану; взаємодії слідчих з оперативними підрозділами під розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану; процесуальних особливостей та алгоритми дій щодо можливостей відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження в умовах воєнного стану; актуальних питань забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного стану.

На Всеукраїнську науково-практичну конференцію було надіслано 125 доповідей з різних регіонів України, а також із Республіки Польща.

На пленарному засіданні, практичних та дискусійних секціях виступили представники закладів освіти і наукових установ, правоохоронних органів: Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ; Львівського державного університету внутрішніх справ; Національної академії внутрішніх справ; Слідчо-криміналістичного відділу Центрального округу поліції Ізраїль; Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського; Одеський національний морський університет; Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича; Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності ім. академіка В.В. Сташиса НАПрН України; Харківського національного університету внутрішніх справ; Академії адвокатури України; Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України; Університет імені Альфреда Нобеля; Львівського державного університету безпеки життєдіяльності; Луганського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України; Кіровоградського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України; University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland; Державний податковий університет; Запорізького науково-дослідного експертно-

криміналістичного центру МВС України; Донецький національний університет імені Василя Стуса; Академія державної пенітенціарної служби; тощо.

**За результатами обговорення доповідей учасниками
Всеукраїнської науково-практичної конференції вирішили:**

1. Відзначили позитивні результати діяльності щодо криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану.

2. Висловили окремі думки, щодо особливостей кваліфікації кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану.

3. Надано пропозиції щодо лібералізації досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану.

4. Розглянуто проблемні питання при прийнятті процесуальних рішень у кримінальних провадженнях, розпочатих в умовах воєнного стану.

5. Запропоновано розширити повноваження представників правоохоронних органів під час здійснення досудового розслідування під час воєнного стану.

6. Кримінально-процесуальному законодавству України ще необхідні суттєві зміни, які повинні комплексно вирішити проблему забезпечення ефективного розслідування численних та масштабних порушень законів і звичаїв війни в умовах окупації та подолання наслідків збройного конфлікту. Пропозиції, які вносить законодавець у зв'язку з правовим режимом воєнного стану, не завжди відображають суть особливостей кримінального процесу в цих умовах. Якість процесуального законодавства є одним із ключових факторів подолання безкарності за найтяжчі злочини, що в умовах триваючого збройного конфлікту є запорукою досягнення справедливості для кожного потерпілого від дій агресора.

7. В аспекті доказування за ст. 436-2 КК України натепер є тенденція використання консенсуальних процедур (застосування угоди про визнання винуватості або ч. 3 ст. 349 КПК України). Аналіз вироків демонструє, що найпоширенішими джерелами доказів є показання обвинувачених, висновки експертів, документи (висновки спеціалістів, протоколи оглядів). Навіть при скороченому характері доказування (при застосуванні консенсуальних процедур), враховуючи специфіку об'єктивної сторони, важливим є посилення на висновок експерта стосовно оцінки змісту висловлювань або поширеного матеріалу. Більш чіткої ідентифікації у вироках потребує посилення на висновки спеціалістів. Недопустимими у вироках є припущення стосовно формування у особи умислу на вчинення злочину, передбаченого ст. 436-2 КК України, оскільки, по-перше, це не має значення для кваліфікації, по-друге, не являють собою фактичні дані.

8. Застосування методів психологічної підтримки жертв сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом має позитивно вплинути на подальше життя жінок та дітей, однак маємо запропонувати внести зміни

до кримінального законодавства України у частині збільшення кримінальної відповідальності за зґвалтування та сексуальне насильство вчинені військовими. Така норма додатково забезпечить захист прав жінок та дітей під час війни і надасть надію на справедливий судовий розгляд та притягнення винуватого до відповідальності.

9. Запровадження дистанційного судового розгляду з використанням власних технічних засобів за допомогою системи «EasyCon» в умовах воєнного стану є цілком логічним та правильним. Вважаємо, що здійснення розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача, прокурора під час досудового розслідування у такий спосіб є не тільки додатковою гарантією доступу особи до правосуддя, а й забезпечує оперативність судового контролю. Крім того, дистанційний судовий розгляд сприяє забезпеченню безпеки осіб під час війни, особливо з урахуванням можливих широкомасштабних ракетних обстрілів. Більш того, вбачається, що такий вид судового розгляду є актуальним не тільки для екстраординарних порядків як то здійснення досудового розслідування та судового розгляду в особливому режимі, а й для ординарного порядку кримінального провадження.

10. Особливе значення для визначення підслідності має правильна кримінально-правова кваліфікація кримінальних правопорушень. По-перше, правильна кваліфікація невід’ємно пов’язана із визначенням предмету відання відповідних органів досудового розслідування, що обумовлює законність та ефективність розслідування. По-друге, предмет доказування взаємопов’язаний із відповідною кваліфікацією, отже він визначає спрямування розслідування, його повноту та ефективність і є вирішальним при розгляді матеріалів кримінального провадження по суті.

11. Під час пленарного засідання було зазначено, що особливості здійснення досудового розслідування покликані насамперед забезпечити нормальну діяльність правоохоронних органів у надскладних умовах. Проте необхідно розуміти, що окреслені особливості здійснення досудового розслідування в умовах воєнного стану погіршують процесуальне становище особи, яка опинилась в орбіті кримінального провадження. Саме тому виконання функції захисту має надважливе значення у справі дотримання прав і основоположних свобод людини, щодо якої здійснюється кримінальне провадження..

12. Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів, зокрема при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, має здійснюватися за такими принципами: по-перше, законності, тобто узгодженості та злагодженості дій відповідно до законів, а також визначеності. у процесуальній формі, тобто взаємодія цих підрозділів має ґрунтуватися на дотриманні норм чинного законодавства та забезпеченні прав і свобод громадян; по-друге, постійний тісний контакт та обмін інформацією, наприклад, при проведенні огляду місця події, коли великий обсяг первинної інформації ще не втрачено і існує можливість затримання злочинця «по гарячих слідах»; по-третє, за принципом раціональності, оскільки від досягнення максимального результату під час проведення негласних слідчих

(розшукових) дій залежить хід виробництва, розкриття злочинів і притягнення винних до відповідальності, а цього можна досягти найоптимальнішим поєднанням наявних сил і засобів без зайвих. дублювання та необґрунтована заміна, що формує найбільш доцільне та обґрунтоване ставлення до застосування заходів і засобів оперативно-розшукової діяльності; і останній – принцип оптимізації заходів взаємодії, спрямований на приведення всієї системи заходів і засобів оперативно-розшукової діяльності в оптимальний стан, найбільш відповідний сучасним завданням і умовам боротьби зі злочинністю, а також вибір найкращих варіант застосування цих заходів і засобів у конкретному виробничому середовищі..

13. На підставі проведеного теоретичного аналізу правового забезпечення діяльності підрозділів кримінальної поліції та органів досудового розслідування в умовах воєнного стану зазначаємо, що чинні норми Закону України «Про основи національного спротиву» чітко не визначають повноважень підрозділів/органів Національної поліції в територіальній обороні. На нашу думку необхідно внести доповнення в даний законодавчий акт та чітко регламентувати повноваження Національної поліції в системі національного спротиву. Сучасний досвід входження поліцейських до підрозділів Збройних сил України, сил територіальної оборони, їх діяльність у військових діях з протидії агресії Російської федерації доводить необхідність чіткої регламентації діяльності поліцейських не лише щодо виконання завдань, які визначені Законом України «Про Національну поліцію» та Кримінальним процесуальним кодексом України, а і іншим законодавчим актам.

**Організаційний комітет Всеукраїнської
науково-практичної конференції**